

UAB "APK"

Mokymų medžiaga

“Europos Sąjungos Tarybos reglamento Nr. 333/2011, kuriuo nustatomi kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, kada tam tikrų rūšių metalų laužas nebelaikomas atliekomis pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/98/EB, reikalavimai”

Turinys:

1	JUODŪJŲ METALŲ IR ALIUMINIO LAUŽO PERDIRBIMAS.....	2
1.1.	Juodųjų metalų laužo perdirbimui keliami reikalavimai.....	2
1.2.	Aliuminio laužo perdirbimui keliami reikalavimai	4
2	REIKALAVIMAI REALIZUOJAMAM METALO LAUŽUI	7
3	PRIEDAI	8
3.1.	Savybės, dėl kurių atliekos tampa pavojingos (Direktyvos 2008/98/EB III priedas)	8

JUODŪJŲ METALŲ IR ALIUMINIO LAUŽO PERDIRBIMAS

Juodųjų metalų ir aliuminio laužas, gaunamas apdorojant supirktą juodųjų metalų ir aliuminio laužą, metalinių pakuočių atliekas, elektros ir elektroninės įrangos atliekas, eksploatuoti netinkamas transporto priemonės, laikomas žaliavomis ir perdirbamas pagal Europos Sąjungos Tarybos reglamento Nr. 333/2011, kuriuo nustatomi kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, kada tam tikrų rūšių metalų laužas nebelaikomas atliekomis pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/98/EB, reikalavimus. Perdirbamas juodųjų metalų ir aliuminio laužas klasifikuojamas pagal pirkėjų specifikacijas, pramonės standartus arba pagal reikalavimus dėl tiesioginio naudojimo liejyklose.

Bendri reikalavimai metalų laužui nustatomi pagal ISRI (Institute of Scrap Recycling Industries) sąvadą.

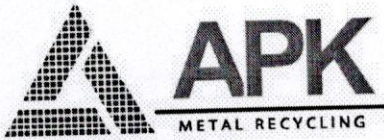
Juodųjų metalų laužo perdirbimui keliami reikalavimai

I. Juodųjų metalų laužo, gauto atlikus pirminio apdorojimo operacijas, kokybė.

1. Bendras svetimkūnių kiekis gali sudaryti ≤ 2 % parduodamo juodųjų metalų laužo masės: Svetimkūniais laikomi:

- a) spalvotieji metalai (išskyrus legiravimo elementus bet kokiame juodųjų metalų substrate) ir ne metalo medžiagos, pavyzdžiui, žemės, dulkės, izoliacinės medžiagos ir stiklas;
- b) degiosios ne metalo medžiagos, tokios kaip guma, plastikas, audinys, mediena ir kitos cheminės ar organinės medžiagos;
- c) didesnės dalys (plytos dydžio), kurios nėra elektros laidininkai, pavyzdžiui, padangos ir vamzdžiai, užpildyti cementu, mediena arba betonu;
- d) likučiai, pavyzdžiui, šlakas, nuodegos, frezavimo dulkės, šlifavimo dulkės, nuosėdos, kurie susidaro lydant plieną, jį kaitinant, paruošiant paviršių (įskaitant apipjaustymą), atliekant šlifavimo, pjovimo, suvirinimo ir pjaustymo plazminiu degikliu operacijas.

Kvalifikuoti organizacijos darbuotojai atlieka kiekvienos parduodamo juodųjų metalų laužo siuntos apžiūrą. Ne rečiau kaip kas 6 mėnesius analizuojami kiekvienos parduodamos juodųjų metalų laužo rūšies mėginiai juos sveriant, magnetiniu ir rankiniu būdu atskiriant geležies ir plieno laužo dalis, po

to vertinant mėginyje esančius svetimkūnius juos apžiūrint, nustatant jų rūšį ir kilmę ir sveriant. Vertinimui naudojamas juodųjų metalų laužo kiekis negali būti mažesnis negu 100 kilogramų. Mėginys atrenkamas paimant metalų laužą iš kelių skirtingų ruošiamo realizuoti juodųjų laužo siuntos vietų. Juodųjų metalų laužo mėginių analizė gali būti dažnesnė negu 6 mėnesiai, jeigu: 1. tam tikros rūšies juodųjų metalų laužo mėginių rezultatai yra linkę per laiką kisti; 2. yra požymių, kad keičiasi superkamo ir apdorojamo metalų laužo ir atliekų kokybė; 3. tam tikros rūšies juodųjų metalų laužo mėginių rezultatai siekia arba yra artimi apribojimui, pagal kurį svetimkūniai gali sudaryti ne daugiau kaip 2 % juodųjų metalų laužo masės. Sprendimą dėl dažnesnio negu 6 mėnesiai mėginių tyrimo priima atsakingi organizacijos darbuotojai, sprendimas yra dokumentuojamas ir išsaugomas.

2. Lauže negali būti pernelyg daug jokios formos geležies oksido, išskyrus įprastinį kiekį, susidariusį paruoštą metalų laužą laikant lauke normaliomis oro sąlygomis. Kvalifikuoti darbuotojai atlieka kiekvienos siuntos apžiūrą, tikrindami, ar nėra oksidų.

3. Lauže negali būti matomų alyvų, aliejinių emulsijų, tepalų arba plastiškųjų tepalų, išskyrus nedidelį jų kiekį, kurio nėra tiek daug, kad jis lašėtų. Kvalifikuoti darbuotojai atlieka kiekvienos siuntos apžiūrą, ypač atkreipdami dėmesį į tas dalis, kur labiausiai tikėtina, kad gali lašėti alyvos.

4. Radioaktyviosios taršos kontrolė. Kvalifikuoti darbuotojai stebi kiekvienos metalų laužo siuntos radioaktyvumą. Kartu su kiekviena laužo siunta pateikiamas pažymėjimas, parengtas pagal Radiacinės saugos centro direktoriaus įsakyme „Dėl metalo laužo, atliekų ir jas perdirbus gautos metalo produkcijos radioaktyviosios taršos kontrolės jų supirkimo ir perdirbimo vietose“ pateiktus nurodymus. Pažymėjimas įtraukiamas į dokumentus, kurie pateikiami su juodųjų metalų laužo siunta.

5. Laužas neturi jokių pavojingųjų savybių ir neviršija nacionalinės ir tarptautinės teisės aktuose nustatytų koncentracijos ribų. Kvalifikuoti darbuotojai atlieka kiekvienos metalų laužo siuntos apžiūrą. Jeigu per apžiūrą kyla įtarimų, kad siunta gali turėti pavojingųjų savybių, imamas tinkamų tolesnių stebėsenos priemonių, tokių kaip mėginių ėmimas ir jų tyrimas. Darbus atlieka darbuotojai, išėję pavojingųjų atliekų tvarkymo mokymus ir turintys tai patvirtinančius kvalifikacijos atestatus. Pavojingųjų medžiagų atpažinimo procedūra pagrindžiama dokumentais.

6. Lauže negali būti jokių suslėgtų, uždarytų ar nepakankamai atidarytų talpyklų, kurios metalo lydymo krosnyse galėtų sukelti sprogimą. Kvalifikuoti darbuotojai atlieka kiekvienos siuntos apžiūrą.

II. Juodųjų metalų laužui, perdirbamam į žaliavas, susidaryti naudojamoms atliekoms taikomi reikalavimai.

1. Tik atliekos, kuriose yra geležies arba plieno, kuriuos galima panaudoti, gali būti naudojamos kaip žaliavos.
2. Pavojingosios atliekos negali būti naudojamos kaip žaliavos, išskyrus tuos atvejus, kai pateikiami įrodymai, kad buvo laikomasi elektros ir elektroninės įrangos, eksploatuoti netinkamų transporto tvarkymo procesų ir metodų, skirtų pašalinti visas pavojingąsias atliekų savybes.
3. Šios atliekos negali būti naudojamos kaip žaliavos:
  - a) šlifavimo ir tekinimo atliekos, kuriose yra skysčių, tokių kaip alyvos arba aliejinės emulsijos;
  - b) statinės ir talpyklos, kuriose yra arba buvo alyvų arba dažų, išskyrus įrangą iš eksploatuoti netinkamų transporto priemonių.

Visų gautų atliekų ir lydinčių dokumentų kontrolę (apžiūrą) atlieka kvalifikuoti darbuotojai, išmokyti atpažinti atliekas, kurios neatitinka nustatytų kriterijų.

III. Apdorojimo procesai ir metodai.

1. Juodųjų metalų laužas apdorojamas taip, kad būtų atskirtos sudedamosios dalys, kurios nėra metalas ir kurios neturi geležies ir plieno.
2. Užbaigiamos visos mechaninio apdorojimo operacijos (pjaustymas, rūšiavimas, karpymas), reikalingos paruošti juodųjų metalų laužą, kad jis taptų galutinio panaudojimo žaliavomis, naudojamomis liejyklose.
3. Atliekoms, turinčioms pavojingų sudedamųjų dalių, taikomi šie reikalavimai:
  - a) kaip žaliavos naudojamos medžiagos iš elektros ir elektroninės įrangos atliekų arba eksploatuoti netinkamų transporto priemonių yra apdorotos visais būdais, kurių reikalaujama pagal nacionalinės teisės aktų reikalavimus;
  - b) nuo laidų pašalintos izoliacinės medžiagos arba jie susmulkinti;
  - c) statinės ir talpyklos yra ištuštintos ir išvalytos.

Aluminio laužo perdirbimui keliami reikalavimai

I. Aluminio laužo, gauto atlikus naudojimo operacijas, kokybė.

1. Aluminio laužas, nebelaikomas atliekomis, klasifikuojamas pagal pirkėjo specifikaciją, pramonės specifikaciją arba pagal standartą dėl tiesioginio naudojimo gaminant metalo medžiagas ar objektus juos rafinuojant arba perlydant. Kvalifikuoti darbuotojai klasifikuoja kiekvieną siuntą, pagal atitinkamus reikalavimus.

2. Bendras svetimkūnių kiekis gali sudaryti $\leq 5\%$ aliuminio laužo, nebelaikomo atliekomis, masės. Svetimkūniais laikomi:

- a) metalai, išskyrus aliuminį ir aliuminio lydinius;
- b) ne metalo medžiagos, tokios kaip žemė, dulkės, izoliacinės medžiagos ir stiklas;
- c) degiosios ne metalo medžiagos, tokios kaip guma, plastikas, audinys, mediena ir kitos cheminės ar organinės medžiagos;
- d) didesnės dalys (plytos dydžio), kurios nėra elektros laidininkai, pavyzdžiui, padangos ir vamzdžiai, užpildyti cementu, mediena arba betonu;
- e) likučiai, pavyzdžiui, šlakas, nuodegos, lengvosios frakcijos, frezavimo dulkės, šlifavimo dulkės, nuosėdos, kurie susidaro lydant aliuminį ir aliuminio lydinius, jį kaitinant, paruošiant paviršių (įskaitant apipjaustymą), atliekant šlifavimo, pjovimo, suvirinimo ir pjaustymo suvirinimo degikliu operacijas.

Ruošiant realizavimui aliuminio laužą, nebelaikomą atliekomis, tikrinama, kaip laikomasi nustatytų reikalavimų ir stebimas svetimkūnių kiekis. Kvalifikuoti darbuotojai atlieka kiekvienos realizuoti skirtos aliuminio laužo siuntos apžiūrą. Ne rečiau kaip kas 6 mėnesiai analizuojami kiekvienos rūšies aliuminio laužo tipiniai mėginiai, kad būtų galima išmatuoti bendrą svetimkūnių kiekį. Mėginiai imami laikantis tokių bendrųjų reikalavimų: mėginio kiekis negali būti mažesnis negu 100 kilogramų; siekiant tikslesnio įvertinimo, mėginys privalo būti surinktas iš kelių realizuoti skirtos aliuminio laužo rūšies siuntos vietų. Bendras svetimkūnių kiekis matuojamas pagal svorį, rūšiuojant rankomis ir kitomis atskyrimo priemonėmis (magnetu), atskyrus aliuminio daleles ir objektus nuo dalelių ir objektų, kuriuos sudaro svetimkūniai. Aliuminio laužo mėginių analizė gali būti dažnesnė negu 6 mėnesiai, jeigu: 1. tam tikros rūšies aliuminio laužo mėginių rezultatai yra linkę per laiką kisti; 2. yra požymių, kad keičiasi superkamo ir apdorojamo metalų laužo ir atliekų kokybė; 3. tam tikros rūšies aliuminio laužo mėginių rezultatai siekia arba yra artimi apribojimui, pagal kurį svetimkūniai gali sudaryti ne daugiau kaip 5% aliuminio laužo masės. Sprendimą dėl dažnesnio negu 6 mėnesiai mėginių tyrimo priima atsakingi organizacijos darbuotojai, sprendimas yra dokumentuojamas ir išsaugomas.

3. Aliuminio laužo dangoje, dažuose ar plastike negali būti polivinilo chlorido (PVC). Kvalifikuoti darbuotojai atlieka kiekvienos siuntos apžiūrą.

4. Aliuminio lauže negali būti matomų alyvų, aliejinių emulsijų, tepalų arba plastiškųjų tepalų, išskyrus nedidelį jų kiekį, kurio nėra tiek daug, kad jis lašėtų. Kvalifikuoti darbuotojai atlieka

kiekvienos siuntos apžiūrą, ypač atkreipdami dėmesį į tas dalis, kur labiausiai tikėtina, kad gali lašėti alyvos.

5. Radioaktyviosios taršos kontrolė. Kvalifikuoti darbuotojai stebi kiekvienos metalų laužo siuntos radioaktyvumą. Kartu su kiekviena laužo siunta pateikiamas pažymėjimas, parengtas pagal

Radiacinės saugos centro direktoriaus įsakyme „Dėl metalo laužo, atliekų ir jas perdirbus gautos metalo produkcijos radioaktyviosios taršos kontrolės jų supirkimo ir perdirbimo vietose“ pateiktus nurodymus. Pažymėjimas pridedamas prie dokumentų, kurie pateikiami su aliuminio laužo siunta.

6. Aliuminio laužas neturi turėti jokių pavojingųjų savybių. Laužas privalo atitikti nacionalinės ir tarptautinės teisės aktuose nustatytas pavojingųjų medžiagų koncentracijos ribas. Atskirų elementų, esančių aliuminio lydiniuose, savybėms šis reikalavimas netaikomas. Kvalifikuoti darbuotojai atlieka vizualinę kiekvienos siuntos apžiūrą. Jeigu per apžiūrą kyla įtarimų, kad siunta gali turėti pavojingų savybių, imamasi tinkamų tolesnių stebėsenos priemonių, tokių kaip mėginių ėmimas ir jų tyrimas. Darbus atlieka darbuotojai, išėję pavojingųjų atliekų tvarkymo mokymus ir turintys tai patvirtinančius kvalifikacijos atestatus. Pavojingųjų medžiagų atpažinimo procedūra pagrindžiama dokumentais.

7. Lauže negali būti jokių suslėgtų, uždarytų ar nepakankamai atidarytų talpyklų, kurios metalo apdirbimo krosnyse galėtų sukelti sprogimą. Kvalifikuoti darbuotojai atlieka vizualinę kiekvienos siuntos apžiūrą.

II. Aliuminio laužui, perdirbamam kaip žaliavos, susidaryti naudojamoms atliekoms taikomi reikalavimai.

1. Tik atliekos, kuriose yra aliuminio arba aliuminio lydinių, kuriuos galima panaudoti, naudojamos kaip žaliavos.

2. Pavojingosios atliekos nenaudojamos kaip žaliavos, išskyrus tuos atvejus, kai pateikiami įrodymai, kad buvo laikomasi elektros ir elektroninės įrangos, eksploatuoti netinkamų transporto tvarkymo procesų ir metodų, skirtų pašalinti visas pavojingąsias atliekų savybes.

3. Šios atliekos nenaudojamos kaip žaliavos: a) šlifavimo ir tekinimo atliekos, kuriose yra skysčių, tokių kaip alyvos arba aliejinės emulsijos, ir b) statinės ir talpyklos, kuriose yra arba buvo alyvų arba dažų, išskyrus įrangą iš eksploatuoti netinkamų transporto priemonių.

Visų gautų atliekų ir lydinių dokumentų kontrolę (apžiūrą) atlieka kvalifikuoti darbuotojai, išmokyti atpažinti atliekas, kurios neatitinka nustatytų kriterijų.

III. Apdorojimo procesai ir metodai.

1. Aliuminio laužas apdorojamas taip, kad būtų atskirtos sudedamosios dalys, kurios nėra metalas ir kurios neturi aliuminio.
2. Užbaigtos visos mechaninio apdorojimo operacijos (rūšiavimas, atskyrimas, valymas, pavojingų sudedamųjų dalių ir teršalų atskyrimas), reikalingos paruošti aliuminio laužą, kad jis taptų tiesioginėmis galutinio panaudojimo žaliavomis.
3. Atliekoms, turinčioms pavojingų sudedamųjų dalių, taikomi šie konkretūs reikalavimai: a) kaip žaliavos naudojamos medžiagos iš elektros ir elektroninės įrangos arba eksploatuoti netinkamų transporto priemonių yra apdorotos visais būdais, kurių reikalaujama pagal nacionalinės ir tarptautinės teisės aktų reikalavimus; b) chlorfluorangliavandeniliai iš nebenaudojamos įrangos surenkami taikant kompetentingų institucijų patvirtintą procesą; c) nuo laidų pašalinamos izoliacinės medžiagos arba jie susmulkinti; d) statinės ir talpyklos yra ištuštintos ir išvalytos.

REIKALAVIMAI REALIZUOJAMAM METALO LAUŽUI

Specifiniai reikalavimai keliami parduodant juodųjų metalų ir aliuminio laužą ne kaip atliekas, bet kaip žaliavas perdirbimo pramonei. Tokiu atveju privalo būti taikomi reikalavimai ir procedūros, pateikti Europos Tarybos 2011 m. kovo 31 d. reglamente (ES) Nr. 333/2011, kuriuo nustatomi kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, kada tam tikrų rūšių metalo laužas nebelaikomas atliekomis pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/98/EB.

Reikalavimai pagal reglamento Nr. 33/2011 reikalavimus apima užterštumo, radioaktyviosios taršos kontrolę, apdorojimo procesus, deklaracijos apie produkto atitiktį reglamento reikalavimus pateikimą pirkėjui.

Ruošiamo perduoti ne kaip atliekas juodųjų metalų ir aliuminio laužo sudėčiai nustatyti naudojamas svorio metodas. Metalų laužo sudėties nustatymo tyrimai vykdomi ne rečiau kaip kas 6 mėnesiai kiekvienai ruošiamai parduoti juodųjų metalų ir aliuminio laužo rūšiai. Metalų laužo sudėties nustatymo tyrimus atlieka Darbų vadovas į pagalbą pasitelkiant pagalbinius darbininkus. Atlikus tyrimus, Administratorė gautus rezultatus informina dokumentaliai.

Už realizuojamo metalo laužo radioaktyviąją taršą atsakinga Aikštelės vedėja, kuri dozimetru patikrina metalo laužo radiacinį foną. Gautus realizuojamo metalo laužo partijos radioaktyviosios taršos matavimo rezultatus Aikštelės vedėja įrašo kompiuterinėje laikmenoje esančiame „Realizuojamo metalo laužo duomenų žurnale“.

Siunčiant juodųjų metalų ir aliuminio laužą ne kaip atliekas, kartu su kitais dokumentais užpildomas metalų laužo nebelaikymo atliekomis atitikties pažymėjimas ir radioaktyviosios taršos kontrolės pažymėjimas. Už šių dokumentų pildymą ir išdavimą atsakinga Aikštelės vedėja.

Komercijos direktorius kontroliuodamas metalų laužo realizavimo proceso eigą, perduoda galutinę informaciją reikalingą metalų laužo nebelaikymo atliekomis atitikties pažymėjimo užpildymui.

Į atitikties deklaraciją įtraukiama ši informacija:

1. Metalo laužo gamintojas: pavadinimas, adresas, kontaktinis asmuo, telefonas, faksas, el. paštas;
2. a) metalo laužo rūšies pavadinimas ir kodas pagal pirkėjo arba pramonės specifikaciją ir standartą;
b) pirkėjo specifikacijų pagrindinės techninės nuostatos, tokios kaip sudėtis, dydis, rūšis ir savybės;
3. Metalo laužo siuntos atitiktis nurodytą specifikaciją arba standartą;
4. Siuntos kiekis tonomis;
5. Radioaktyviosios taršos kontrolės pažymėjimas, parengtas pagal Radiacinės saugos centro direktoriaus įsakyme „Dėl metalo laužo, atliekų ir jas perdirbus gautos metalo produkcijos radioaktyviosios taršos kontrolės jų supirkimo ir perdirbimo vietose“ pateiktus nurodymus;
6. Nuoroda į metalo laužo gamintojo taikomą kokybės valdymo sistemą;
7. Nuoroda į metalo laužo siuntos atitiktį nustatytus apdorojimo reikalavimus ir kriterijus;
8. Metalo laužo gamintojo deklaracija, kuria patvirtinama, kad, pateikta informacija yra išsami ir tiksli.

Radioaktyviosios taršos kontrolės atlikimo deklaracijos formą pildoma remiantis matavimo rezultatais.

Priedas Nr. 1

DIREKTYVOS 2008/98/EB

III PRIEDAS

SAVYBĖS, DĖL KURIŲ ATLIEKOS TAMPA PAVOJINGOS

„Sprogiosios“: atliekos, kurios gali chemiškai reaguoti išskirdamos tokios temperatūros ir slėgio dujas tokiu greičiu, kad tai gali padaryti žalą aplinkai. Įtraukiamos pirotechnikos atliekos, sprogiosios organinio peroksido atliekos ir sprogiosios savaime reaguojančios atliekos.

Jeigu atliekų sudėtyje yra viena ar daugiau medžiagų, kurioms priskirtas vienas iš 1 lentelėje pateiktų pavojingumo klasės ir kategorijos kodų bei pavojingumo frazės kodų, tos atliekos vertinamos kaip

HP 1 remiantis bandymų metodais, kai tai tinkama ir proporcinga. Jeigu atliekose esantis mišinys, gaminys ar medžiaga rodo, kad tos atliekos yra sprogios, jos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 1.

1 lentelė. Atliekų sudedamųjų dalių pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai) bei pavojingumo frazės kodas (-ai), kuriais remiantis atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 1 „Oksiduojančios“: atliekos, kurios, paprastai gaudamos deguonies, gali sukelti kitų medžiagų degimą ar jį skatinti.

Jeigu atliekų sudėtyje yra viena ar daugiau medžiagų, kurioms priskirtas vienas iš 2 lentelėje pateiktų pavojingumo klasės ir kategorijos kodų bei pavojingumo frazės kodų, tos atliekos vertinamos kaip HP 2 remiantis bandymų metodais, kai tai tinkama ir proporcinga. Jeigu atliekose esanti medžiaga rodo, kad tos atliekos yra oksiduojančios, jos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 2.

2 lentelė. Pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai) bei pavojingumo frazės kodas (-ai), kuriais remiantis atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 2

„Degiosios“:

- **degiosios skystos atliekos:** skystos atliekos, kurių pliūpsnio temperatūra yra mažesnė negu 60 °C, arba gazolio, dyzelio ir lengvųjų krosnių kuro atliekos, kurių pliūpsnio temperatūra yra > 55 °C ir ≤ 75 °C;
- **degiosios piroforinės skystos ir kietos atliekos:** kietos ar skystos atliekos, kurių net mažas kiekis per penkias minutes užsidega dėl sąlyčio su oru;
- **degiosios kietos atliekos:** kietos atliekos, kurios lengvai dega arba dėl trinties gali sukelti gaisrą ar jį paskatinti;
- **degiosios dujinės atliekos:** dujinės atliekos, kurios yra degios ore esant 20 °C ir normaliajam 101,3 kPa slėgiui;
- **su vandeniu reaguojančios atliekos:** atliekos, kurios dėl sąlyčio su vandeniu išskiria pavojingą degių dujų kiekį;
- **kitos degiosios atliekos:** degūs aerosoliai, degios savaime kaistančios atliekos, degūs organiniai peroksidai ir degios savaime reaguojančios atliekos.

Jeigu atliekų sudėtyje yra viena ar daugiau medžiagų, kurioms priskirtas vienas iš šių 3 lentelėje pateiktų pavojingumo klasės ir kategorijos kodų bei pavojingumo frazės kodų, tos atliekos vertinamos remiantis bandymų metodais, kai tai tinkama ir proporcinga. Jeigu atliekose esanti medžiaga rodo, kad tos atliekos yra degios, jos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 3.

3 lentelė. Atliekų sudedamųjų dalių pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai) bei pavojingumo frazės kodas (-ai), kuriais remiantis atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 3

Pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai)	Pavojingumo frazės kodas (-ai)
Flam. Gas 1	H 220
Flam. Gas 2	H 221
Aerosol 1	H 222
Aerosol 2	H 223
Flam. Liq. 1	H 224
Flam. Liq. 2	H 225
Flam. Liq. 3	H 226
Flam. Sol. 1	H 228
Flam. Sol. 2	
Self-react. CD	H 242
Self-react. EF	
Org. Perox. CD	
Org. Perox. EF	
Pyr. Liq. 1	H 250
Pyr. Sol. 1	
Self-heat. 1	H 251
Self-heat. 2	H 252
Water-react. 1	H 260
Water-react. 2	H 261
Water-react. 3	

„Dirginančios – dirgina odą ir pažeidžia akis“: atliekos, kurios patekusios ant odos arba į akis gali sudirginti odą arba pažeisti akis.

Jeigu atliekų sudėtyje yra viena ar daugiau medžiagų, kurių koncentracija viršija ribinę vertę ir kurioms priskirtas vienas iš toliau pateiktų pavojingumo klasės ir kategorijos kodų bei pavojingumo frazės kodų, ir jeigu jų kiekis viršija vieną ar daugiau iš toliau pateiktų ribinių koncentracijos verčių arba yra joms lygus, tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 4.

Ribinė vertė, į kurią būtina atsižvelgti vertinant *Skin corr. 1A* (H314), *Skin irrit. 2* (H315), *Eye dam. 1* (H318) ir *Eye irrit. 2* (H319), yra 1 %.

Jeigu visų medžiagų, kurioms priskirtas kodas *Skin corr. 1A* (H314), koncentracijų suma viršija arba yra lygi 1 %, tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 4.

Jeigu visų medžiagų, kurioms priskirtas kodas H318, koncentracijų suma viršija arba yra lygi 10 %, tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 4.

Jeigu visų medžiagų, kurioms priskirti kodai H315 ir H319, koncentracijų suma viršija arba yra lygi 20 %, tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 4.

Atkreipkite dėmesį, kad atliekos, kurių sudėtyje medžiagų, kurioms priskirtas kodas H314 (*Skin corr. 1A, 1B* arba *1C*), kiekis yra 5 % arba daugiau, bus klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 8. Kodas HP 4 netaikomas, jeigu atliekoms priskiriamas kodas HP 8.

„Specifiškai toksiškos konkrečiam organui (STOT)/Toksiškos įkvėpus“: atliekos, kurios gali sukelti specifinį toksiškumą konkrečiam organui po vienkartinio arba pakartotinio poveikio, arba kurios sukelia ūmų toksinį poveikį įkvėpus.

Jeigu atliekų sudėtyje yra viena ar daugiau medžiagų, kurioms priskirtas vienas ar daugiau iš 4 lentelėje pateiktų pavojingumo klasės ir kategorijos kodų bei pavojingumo frazės kodų, ir jeigu jų koncentracija viršija vieną ar daugiau iš 4 lentelėje pateiktų ribinių koncentracijos verčių arba yra joms lygi, tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 5. Jeigu atliekų sudėtyje yra STOT priskiriamų medžiagų, pavienė medžiaga turi siekti ribinę koncentracijos vertę arba ją viršyti, kad tos atliekos būtų klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 5.

Jeigu atliekų sudėtyje yra viena ar daugiau medžiagų, kurioms priskirtas *Asp. Tox. 1*, ir šių medžiagų suma viršija ribinę koncentracijos vertę arba yra jai lygi, tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 5 tik tada, kai bendra kinematinė klampa (esant 40 °C) yra mažesnė negu 20,5 mm²/s ⁽¹⁾.

4 lentelė. Atliekų sudedamųjų dalių pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai) bei pavojingumo frazės kodas (-ai) ir atitinkamos ribinės koncentracijos vertės, kuriomis remiantis atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 5

„Ūmiai toksiškos“: atliekos, kurios gali sukelti ūmų toksinį poveikį joms patekus per burną arba odą, arba jų įkvėpus.

Jeigu atliekų, kurioms priskirtas 5 lentelėje pateiktas ūmaus toksiškumo pavojingumo klasės ir kategorijos kodas bei pavojingumo frazės kodas, sudėtyje esančių visų medžiagų koncentracijų suma viršija lentelėje pateiktą ribinę vertę arba yra jai lygi, tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 6. Jeigu atliekose yra daugiau negu viena ūmiai toksiškoms priskiriama medžiaga, reikia atsižvelgti tik į tos pačios pavojingumo kategorijos medžiagų koncentracijų sumą.

Ribinės vertės, į kurias būtina atsižvelgti atliekant vertinimą:

- *Acute Tox. 1, 2 ar 3* (H300, H310, H330, H301, H311, H331) atveju: 0,1 %
- *Acute Tox. 4* (H302, H312, H332) atveju: 1 %

5 lentelė. Atliekų sudedamųjų dalių pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai) bei pavojingumo frazės kodas (-ai) ir atitinkamos ribinės koncentracijos vertės, kuriomis remiantis atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 6

„Kancerogeninės“: atliekos, kurios sukelia vėžį arba padidina susirgimo vėžiu tikimybę.

Jeigu atliekų sudėtyje yra medžiaga, kuriai priskirtas vienas iš 6 lentelėje pateiktų pavojingumo klasės ir kategorijos kodų bei pavojingumo frazės kodų, ir jeigu ji viršija vieną iš lentelėje pateiktų ribinės koncentracijos verčių arba yra jai lygi, tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 7. Jeigu atliekose yra daugiau negu viena kancerogeninėms priskiriama medžiaga, pavienė medžiaga turi siekti ribinę koncentracijos vertę arba ją viršyti, kad tos atliekos būtų klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 7.

6 lentelė. Atliekų sudedamųjų dalių pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai) bei pavojingumo frazės kodas (-ai) ir atitinkamos ribinės koncentracijos vertės, kuriomis remiantis atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 7

„Ėsdinančios“: atliekos, kurios naudojamos gali ėsdinti odą.

Jeigu atliekų sudėtyje yra viena ar daugiau *Skin corr. 1A, 1B* arba *1C* (H314) medžiagų ir jų koncentracijų suma viršija arba yra lygi 5 %, tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 8

Ribinė vertė, į kurią būtina atsižvelgti vertinant *Skin corr. 1A, 1B, 1C* (H314), yra 1,0 %.

„Užkrečiamosios“: atliekos, kurių sudėtyje yra gyvybingų mikroorganizmų ar jų toksinų, kurie, turimomis žiniomis ar remiantis patikimomis prielaidomis, sukelia žmonių ar kitokių gyvųjų organizmų ligas.

Priskiriant kodą HP 9, vertinimas atliekamas remiantis taisyklėmis, nustatytomis valstybių narių susijusiais dokumentais arba teisės aktais.

„Toksiškos reprodukcijai“: atliekos, kurios turi neigiamą poveikį suaugusių vyrų ir moterų lytinei funkcijai ir vaisingumui, taip pat toksišią poveikį palikuonių vystymuisi.

Jeigu atliekų sudėtyje yra medžiaga, kuriai priskirtas vienas iš 7 lentelėje pateiktų pavojingumo klasės ir kategorijos kodų bei pavojingumo frazės kodų, ir jeigu jos koncentracija viršija vieną iš lentelėje pateiktų ribinės koncentracijos verčių arba yra jai lygi, tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 10. Jeigu atliekose yra daugiau negu viena toksiška reprodukcijai

medžiaga, pavienė medžiaga turi siekti ribinę koncentracijos vertę arba ją viršyti, kad tos atliekos būtų klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 10.

7 lentelė. Atliekų sudedamųjų dalių pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai) bei pavojingumo frazės kodas (-ai) ir atitinkamos ribinės koncentracijos vertės, kuriomis remiantis atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 10

„Mutageninės“: atliekos, kurios gali sukelti mutaciją, kuri yra nuolatinis ląstelėje esančios genetinės medžiagos kiekio ar sandaros pokytis.

Jeigu atliekų sudėtyje yra medžiaga, kuriai priskirtas vienas iš 8 lentelėje pateiktų pavojingumo klasės ir kategorijos kodų bei pavojingumo frazės kodų, ir jeigu jos koncentracija viršija vieną iš lentelėje pateiktų ribinės koncentracijos verčių arba yra jai lygi, tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 11. Jeigu atliekų sudėtyje yra daugiau negu viena mutageninėms priskiriama medžiaga, pavienė medžiaga turi siekti ribinę koncentracijos vertę arba ją viršyti, kad tos atliekos būtų klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 11.

8 lentelė. Atliekų sudedamųjų dalių pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai) bei pavojingumo frazės kodas (-ai) ir atitinkamos ribinės koncentracijos vertės, kuriomis remiantis atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 11

„Išskiriančios ūmiai toksiškas dujas“: atliekos, kurios susilietusios su vandeniu arba rūgštimi išskiria ūmiai toksiškas dujas (*Acute Tox. 1, 2 arba 3*).

Jeigu atliekų sudėtyje yra medžiaga, kuriai priskirtas vienas iš šių papildomų pavojų: EUH029, EUH031 ir EUH032 – tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 12 remiantis bandymų metodais arba gairėmis.

„Jautrinančios“: atliekos, kurių sudėtyje yra viena arba daugiau medžiagų, kurios, turimomis žiniomis, sukelia odą arba kvėpavimo organus jautrinantį poveikį.

Jeigu atliekų sudėtyje yra medžiagos, kuri klasifikuojama kaip jautrinanti ir kuriai priskirtas vienas iš pavojingumo frazės kodų H317 ar H334, ir jeigu pavienė medžiaga viršija 10 % ribinę koncentracijos vertę arba yra jai lygi, tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 13.

„Ekotoksiškos“: atliekos, kurios kelia ar gali sukelti tuojau pat ar vėliau gresiantį pavojų vienam ar daugiau aplinkos sektorių.

„Atliekos, kuriose gali pasireikšti kuri nors prieš tai nurodyta pavojinga savybė, kuria pirminės atliekos tiesiogiai nepasizymėjo“. Jeigu atliekų sudėtyje yra viena ar daugiau medžiagų, kurioms priskirtas vienas iš 9 lentelėje pateiktų papildomų pavojų ar pavojingumo frazių, tos atliekos

klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 15, išskyrus tuos atvejus, kai atliekos yra tokios formos, kad jokiomis aplinkybėmis jose nepasireikš sprogumo arba potencialaus sprogumo savybės. 9 lentelė. Pavojingumo frazės ir papildomi pavojai, kuriais remiantis atliekų sudedamosios dalys klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 15

Be to, valstybės narės gali apibūdinti atliekas kaip pavojingas priskirdamos kodą HP 15, remdamosi kitais taikomais kriterijais, pavyzdžiui, filtrato vertinimu.

Pastaba

Pavojinga savybė HP 14 priskiriama remiantis Tarybos Direktyvos 67/548/EEB VI priede nustatytais kriterijais.

Bandymų metodai

Naudojami Tarybos reglamento (EB) Nr. 440/2008 ⁽²⁾ ir kituose atitinkamuose Europos standartizacijos komiteto (CEN) dokumentuose aprašyti metodai arba kiti tarptautiniu lygmeniu pripažįstami bandymų metodai ir gairės.“